

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Regionstyret	Møterom Heime Valdres næringshage, Skrautvålsvegen 77	24.04.2018

Sak nr :

RS 28-/-19 Høring, Partnerskapsmodell - kommunene i Innlandet og Innlandet fylkeskommune

Bakgrunn

Fylkestingene i Hedmark og Oppland og Fellesnemda for Innlandet fylkeskommune er opptatt av å videreføre og videreutvikle det gode samarbeidet med kommunene og regionrådene når de to fylkene slås sammen fra 2020. Innlandet fylkeskommune har derfor initiert et arbeid for å etablere en ny samarbeidsavtale- og modell mellom den enkelte kommune og Innlandet fylkeskommune.

Fylkeskommunene er opptatt av å synliggjøre at kommunene er de viktigste samarbeidspartnere. Dette var bakgrunnen for at fellesnemnda i juni 2018 vedtok å opprette en egen referansegruppe i arbeidet med å videreutvikle et partnerskap med kommunene. Gruppen består av regionrådslederne og representanter for fellesnemda. Inger Torun Klosbøle har representert Valdres i arbeidet. Referansegruppen har hatt fire møter i perioden august 2018 til februar 2019. Det legges opp til at referansegruppen opprettholdes fram til 2020. Prosessen har gått over relativt lang tid og har involvert regionrådene og kommunene ved flere anledninger. I tillegg til referansegruppas arbeid er det gjennomført to store samlinger med kommunene (22. mars 2018 og 8. februar 2019), og det er holdt egne fagsamlinger med regionrådenes administrative ledere. Høringsfristen settes til 30. juni 2019. Det legges opp til behandling i fellesnemndas møte 19. september 2019, og sluttbehandling i nytt fylkesting den 11.-12. desember 2019.

Partnerskapsmodell – grunnleggende forutsetninger

De 10 regionrådene i Hedmark og Oppland er ulike. Det er blant annet ulik finansieringsmodell og organisering av arbeidsgiveransvaret for de administrativt ansatte. Siden 2003 (og deltakelsen i det nasjonale forsøksprosjektet «Fritt Fram») har Oppland fylkeskommune hatt en partnerskapsavtale med kommunene/regionrådene i fylket. Avtalene innebærer en gjensidig forpliktelse til å bidra med økonomiske og administrative ressurser, men også en tilsvarende gjensidig forpliktelse til å gjennomføre tiltak i tråd med vedtatte mål, strategier og handlingsplaner. Erfaringene viser at modellen har gitt gode finansielle muligheter til å følge opp utviklingsarbeid og prioriterte satsinger med et forutsigbart og langsiktig perspektiv. Også Hedmarksregionene har signalisert ønske om at den nye modellen for Innlandet bør bygges på partnerskapsprinsippene.

I forslaget til avtale legges det til grunn at en viderefører samlet øremerket bevilgningsnivå til regionrådene. Dette utgjør om lag 23,7 mill. kr, herunder 17,7 mill. kr som pr. i dag fordeles i Oppland og 6 mill. kr som benyttes til lønn/adm. i Hedmark. Med en forutsetning om at

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Regionstyret	Møterom Heime Valdres næringshage, Skrautvålsvegen 77	24.04.2018

Innlandet fortsatt vil ha 10 regionråd, og at det etableres en finansieringsløsning for Hadelandsregionen hvor en deler kostnaden 50/50 med Viken, gir det en ramme på 2,5 mill. kr til hvert regionråd. Det legges videre til grunn at det enkelte regionråd kan dekke inntil 50 pst. av kostnaden til daglig leder for det enkelte regionråd innen denne rammen. Restbeløpet stilles til disposisjon som utviklingsmidler. Det forutsettes at det enkelte regionråd minimum bevilger 1 mill. kr til regionrådets utviklingsarbeid. De ansatte ved regionrådskontorene i Hedmark er ansatt i fylkeskommunen. Det åpnes for at dette kan videreføres. Dekning av lønnskostnader for dette skjer ved avkorting av den frie rammen som fordeles til regionrådet.

Konsensusprinsippet ligger til grunn for hvert regionråds arbeid og oppfølging av partnerskapsavtalen. Enkeltkommuner kan stå utenfor tiltak eller satsinger, der dette er naturlig og har tilslutning fra de øvrige deltakerne. Regionrådsarenaen skal gjennom partnerskapsavtalen fremstå som en politisk og strategisk samarbeidsarena.

Innlandet fylkeskommune forplikter seg til å bruke regionrådene bl.a. til tidlig drøfting og god forankring av faglige og politiske prosesser med kommunene. Typisk vil dette gjelde planprosesser, høringer og fortløpende dialog med kommunene.

Fylkeskommunen vil møte med fylkespolitikere i regionrådsmøtene. I tillegg vil det utpekes en administrativ kontaktperson i fylkeskommunen for hvert regionråd. Administrasjonen vil ha møterett.

Regioninndeling

I saksframstillingen til prosjektleder reises spørsmålet om Innlandet har en hensiktsmessig geografisk inndeling av dagens regionstruktur. I den sammenheng påpekes viktigheten av at eventuelle strukturendringer har en god forankring i kommunene, og pr. i dag synes det som om det ikke er modent å endre regionrådsinndelingen. I den grad det blir aktuelt med sammenslåing av regionråd bør det vurderes ordninger som ikke oppleves som for ugunstige, eksempelvis ved å sikre at det sammenslåtte regionrådet i en periode beholder de opprinnelige tilskuddene.

Fellesnemdas arbeidsutvalg vedtok på møte 8.3 følgende tillegg: *Arbeidsutvalget legger i hovedsak dagens regioninndeling til grunn, men oppfordrer den enkelte kommune til å ta en diskusjon om hvilket regionråd det er naturlig å delta i. Arbeidsutvalget signaliserer at det er grunnlag for maksimalt to regionråd i Gudbrandsdalen.*

Administrative ressurser

I Hedmark er det i alt 6,8 årsverk i faste administrative stillinger knyttet til de fire regionrådskontorene. Alle disse stillingene er formelt og økonomisk knyttet sentraladministrasjonen i Hedmark fylkeskommune, og de ansatte er omfattet av «Omstillingsdokumentet» på lik linje med andre fast ansatte i Hedmark og Oppland fylkeskommuner. I Oppland stiller fylkeskommunen med et tilskudd på kroner 450.000,- pr regionråd som fylkeskommunens bidrag til administrativ ressurs/ledelse av kontoret. I Oppland

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Regionstyret	Møterom Heime Valdres næringshage, Skrautvålsvegen 77	24.04.2018

er de faste administrative stillingene formelt og økonomisk knyttet enten til administrasjonen i en vertskommune eller til et eget utviklingselskap. Det er variasjoner i antall ansatte i de enkelte regionråd. Arbeidsgivers oppgaver og ansvar overfor de ansatte, i henhold til lov og avtaleverk, skal ivaretas på en god måte i omstillingsprosessen.

Ny kommunelov

I ny kommunelov er det kommet inn en egen bestemmelse (§18-1) om Interkommunalt politisk råd, - spesielt med tanke på regionrådene. Det er også en bestemmelse i § 19-1 om kommunalt oppgavefelleskap, som kan vurderes for arbeidet. Begge ordningene har dette felles:

«Et oppgavefelleskap kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Oppgavefelleskapet kan likevel gis myndighet til å treffe denne typen vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger». I loven er det gitt overgangsregler for interkommunale samarbeid som pr. i dag er organisert som interkommunalt styre etter tidligere §27. De av våre regionråd som er organisert etter eksisterende lovs § 27, har følgelig 4 år på seg til å organisere seg i samsvar med § 18-1 eller §19-1. Det ligger til det enkelte regionråd å forberede aktuelle endringer i egen selskapsorganisering/egne vedtekter.

Vurdering

Det oppleves som positivt at Innlandet fylkeskommune vil videreføre prinsippet om et forpliktende partnerskapsamarbeid mellom kommunene og den nye fylkeskommunen. Erfaringene fra partnerskapsamarbeidet i Oppland er lagt til grunn, samtidig som det åpnes for tilpasninger for å imøtekomme ønsker fra kommunene i Hedmark. Dette gjelder bla arbeidsgiverforhold og kontorplasseringer.

Vi ser at konsensusprinsippet foreslås lagt til grunn i oppfølging av partnerskapsavtalen, i Valdres hjemler vedtektene prinsippet om flertallsbeslutninger innenfor gjeldene vedtatte budsjetter og rammer. Vi er usikre på hvordan en skal tolke formuleringen om at «enkeltkommuner kan stå utenfor tiltak, eller satsinger, der dette er naturlig og har tilslutning fra øvrige deltakere.» Muligens bør dette formuleres slik at meningen ikke kan misforstås.

I saksdokumentet slås det fast at kommunene er fylkets viktigste samarbeidspart og at fortsatt forpliktende kommunalt samarbeid i regionråd begrunnes i et stort antall kommuner fra et større geografisk område, samt «et behov for å styrke koordinering og samarbeid, både politisk og faglig, på tvers av kommunegrenser og mellom forvaltningsnivåer». Viktigheten av å ha en felles møtearena hvor samfunnsutviklingstemaer behandles begrunnes i at arenaen skal brukes til å løfte samfunnsutviklerrollen og tidlig drøfting og forankring av faglige og politiske prosesser som involverer kommunene, eksempelvis

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Regionstyret	Møterom Heime Valdres næringshage, Skrautvålsvegen 77	24.04.2018

planprosesser, høringer og fortløpende dialog med kommunene. Videre fastslås det at regionrådsarenaen må utvikles ytterligere for å definere hva «utfordringene krever og hva samarbeidet skal brukes til. Her nevnes videre det vi mener bør løftes fram tydeligere som en målsetting med samarbeidet, nemlig strategisk samarbeid om å utvikle Innlandet utfra ulike regioners fortrinn og muligheter.

Vi savner konkrete målsettinger med samarbeidet og spesielt målsettinger om at en på flere områder kan uttrykke ambisjoner om å bli nasjonalt ledende ved å bygge på regioners fortrinn og muligheter. Region Valdres valgte å etablere seg i som en Natur- og kulturpark (VNK) i 2007, dette er evaluert av Agderforskning i 2016. I 2017 vedtok de seks kommunene å videreføre dette arbeidet for 10 nye år. Valdres vedtok da en ny 10 - årig strategisk plan, samt en mulighetsstudie for næringsutvikling. Disse dokumentene er utarbeidet i prosess med kommuner og samarbeidsparter. Valdres ser det som naturlig å ta utgangspunkt i disse strategiske dokumentene også i det videre arbeidet. Videre har VNK et samarbeid med Finnskogen Natur- og kulturpark og imøteser at Innlandet fylkeskommune stimulerer til samarbeid på tvers i regionen.

For kommunene i Oppland reduseres tilskuddet fra fylkeskommunen med ca kr 500'. I tillegg er verdien av rammen fra fylkeskommunen gjennom årene er redusert som følge av at det ikke er kompensert for prisstigning.

En ønsker å vite mer om begrunnelsen for at regionrådene i Oppland får redusert tilskuddet av utviklingsmidler. Er det slik at andre aktører skal overta mer av ansvaret for å bidra til regional utviklings- og verdiskapingsarbeid? En viser her til at Hedmark tildeler store tilskudd til kunnskapsparken (Klosser) og at de har en ordning som åpner for at regionene kan søke støtte til spesifikke satsinger. Evaluering av Fritt Fram og senere partnerskapsinstituttet i Oppland slår fast at forutsigbarhet i utviklingsmidler kombinert med strategisk planlegging gir bedre uttelling og ressursbruk sammenlignet med ordningen en hadde før med søknadsbasert tilskudd.

Valdres har flere ordninger lagt inn i sitt regionale samarbeid VNK for å koordinere innsats og å bygge merkevaren Valdres enn det som legges inn i partnerskapsinstituttet med fylkeskommunen. Det gjelder samarbeid og tilskudd til festivaler, Ung i Valdres, samarbeid med Valdres næringshage AS, utvidet kultur og kulturminnearbeid samt arbeidet i Valdres Friluftsråd. For Valdres er det viktig at utviklingsarbeidet i Valdres har lokal forankring og at vi evner å samordne innsatsen. Samarbeidet er essensielt for å lykkes.

I henvisningen til at regionene må tilpasse seg ny kommunelov glemmer man kanskje å ta høyde for at regionene vil kunne organisere seg ulikt. Det er viktig med fylkespolitisk

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Regionstyret	Møterom Heime Valdres næringshage, Skrautvålsvegen 77	24.04.2018

representasjon, og en er enig i at denne må bestå av *sentrale* politikere. Dersom det blir slik at flere regioner organiserer seg med representantskap og regionstyrer vil det kunne bli en utfordring å få til en stabil og representativ deltakelse i 10 regionråd. Dette ble også påpekt som en utfordring under Arbeidsutvalgets behandling 8.3 : – *Situasjonen i Gudbrandsdalen med tre regionråd pluss Gudbrandsdalstinget er ikke holdbar, mente Kari-Anne Jønnes (H), som pekte på at det blir krevende å følge opp alle regionrådene på en god måte.*

Konklusjon

En slutter seg til det framlagte forslaget til organisering til et forpliktende samarbeid mellom samarbeidende kommuner og fylkeskommune gjennom en partnerskapsavtale.

Den økonomiske rammen er for regionene i Oppland redusert, og dersom en skal ha ambisjoner om å bli ledende nasjonalt på flere områder, og samtidig kutter ned på utviklingsmidlene til regionrådene i Oppland, blir det en mis-match som resultat.

Forutsigbarhet i utviklingsmidler kombinert med strategisk planlegging gir bedre uttelling og ressursbruk sammenlignet med ordningen en hadde før med søknadsbasert tilskudd.

Rammen bør minimum opprettholdes på dagens Opplandsnivå, men dersom en vil synliggjøre ambisjoner om å få til mer regional utvikling må rammene økes med kr 1 mill pr region.

Målsettingen med det regionale utviklings samarbeidet må bli mer ambisiøst, og det bør klargjøres og tydeliggjøres slik at partnerskapet framstår som mer enn en møtearena hvor man drøfter høringsuttalelser og planprosesser. Videre bør en stimulere til utviklingsarbeid på tvers av fylket.

Prosess i Valdres, regionstyremøte den 3. april 2019 om høyringa:

Regionkontoret legg fram ei sak for Regionstyret, utkastet sendes via RU og fremmast i RS den 24. april i Regionstyret. Etter regionstyrets behandling sendes saka til kommunane for vedtak, desse vedtaka samordnast så før Regionstyret vedtek eit endeleg høyringssvar på sitt junimøtet. Regionstyret poengterte fyljande: «På høring Regionreformen er det viktig at de innspill vi tidligere har gitt om Partnerskapsmodellen ivaretas, noe som allerede ligger i høyringsforslaget. Bra om regionkoordinatorane i de 10 regionene ser på mulig felles forankring av høyringssvar jf. Referansegruppemøtene i Regionreformen som Regionleder og nestleder har deltatt på».

Forslag til vedtak i kommunane:

1. **XXX** kommune sluttar seg til framlagte prosess og gjev ordføraren fullmakt itil å samordne vedtaka i etterkant

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Regionstyret	Møterom Heime Valdres næringshage, Skrautvålsvegen 77	24.04.2018

2. Regionrådet slutter seg til det framlagte forslaget til organisering til et forpliktende samarbeid mellom samarbeidende kommuner og fylkeskommune gjennom en partnerskapsavtale.
3. Målsettingen med det regionale utviklingssamarbeidet må bli mer ambisiøst og bør klargjøres og tydeliggjøres slik at partnerskapet framstår som mer enn en møtearena hvor man drøfter høringsuttalelser og planprosesser.
4. Den økonomiske rammen som avsettes til regionene bør minimum opprettholdes på dagens Opplandsnivå, men dersom en vil synliggjøre ambisjoner om å få til mer regional utvikling må rammene økes med kr 1 mill pr region.

sign.

Utskrift sendt til